

Regionalplan for Jæren

Miljøperspektiv og bærekraftig arealforvaltning (+ litt folkehelse, bomiljø, sentrumsutv....)

Forum for natur og friluftsliv – representerer betydelige allmenne interesser som berører naturmangfold, landskap, opplevelse, aktivitet. (Se presentasjon + vedlegg).

I Stortingsmeldingen **Natur for livet** – innledes det med at naturen er selve livsgrunnlaget vårt. Regionalplaner skal sørge for at det er balanse mellom flere hensyn, men hele tiden slik at livsgrunnlaget opprettholdes. De første planene har så langt bidratt i riktig retning, men mye gjenstår. Omdisponering av arealer (veier, bolig, industri) er det som har overveiende størst konsekvens for natur og miljø (*ikke klimaendringer, slik noen tror*). Er det mulig å se på arealplanen igjen og endre noe i retning av å bevare mer areal? Uansett, ved endringer av LNF områder er det viktig å tenke erstatningsområder, helst litt mer enn det som gikk tapt. Klimaperspektivet er viktig, men:

- Vi kan ikke redde klimaet ved å ødelegge naturen
- Bevaring av gammel, intakt natur er et av de beste forsvar mot klimaendringene

Innspill til og spørsmål ang. planen:

Bevare restarealene og den mest sårbare naturen

- Bevare restarealene – nå, de absolutt siste restene....Vet vi hva som er gått tapt siden den første rapporten? Dette må undersøkes.
- Følge opp internasjonale forpliktelser – RAMSAR områder (våtmarksområder – vernet gjennom konvensjonen), Aichi mål, vannforvaltning, naturtyper f.eks. kystlynghei, og arter f.eks. villaks osv.
- Bidra til nasjonalt arbeid med økologisk grunnkart – kan dette settes i system regionalt?
- Bruk utredningen om Økosystemtjenester, for alt den er verdt
- Utfylling i sjø kan også være svært ødeleggende – kunnskap må på plass

Naturens rolle for lagring av miljøgasser, klimatilpasning, luft- og vannkvalitet

- Natur er et av viktigste redskap i klimatilpasning – flomdemping, fordrøyning, avrenning, osv.
- Forbud mot nydyrking av myr – kommer i ny forskrift
- Alle inngrep i myr må hindres – viktig for vannkvalitet (det rimeligste filteret vi har), lager for klimagasser, fordrøyning, og, ikke minst, biologisk mangfold, osv.
- Bruk av hensynssoner, kantsoner langs vassdrag, åpning av bekker
- Store trær må bevares. Da må de også identifiseres enkeltvis og i områder. Nedfall må få ligge - spesielt ved vannforekomster
- Går det an å ha strengere regler / bestemmelser ang. bevaring av store og gamle trær (tenk Ryfast/E-39 v. Mosvannet etc.) - og kvalitetskrav til planting?
- Pek ut og prioriter områder for naturrestaurering (f.eks. ifm. vannforvaltningsarbeidet). Se også nasjonal plan for restaurering av myr. Det finnes sikkert flere gode kandidater som kan foreslås på Jæren.
- Strategier/planer for overvannshåndtering – i kommuner som er utsatt, eller vil bli

Fortetting – på lag med natur og helse

- Vi trenger bedre retningslinjer ved fortetting – og bygging mot sjø. Er 50% i lys kl. 15 godt nok – fungerer det mot nord? Kan vi unngå flere betong- og plankeflater og steinsatte skråninger? Det bør heller bygges lenger inn for bedre plass til lys, natur, beplantning, strandlinje, opphold, aktivitet og møteplass for alle. Det finnes mange områder som planlegges langs sjøen men vi er redd løpet kanskje er kjørt for at det blir tilrettelagt for allmenne interesser....
- Også viktig med naturmangfold i tettsteder og byer – også langs sjøen
- Ved fortetting – slutt med små kvartalslekeplasser som bidrar til enda mer avrenning og forurensing – kombiner i større, grønne områder som tjener flere miljøsyn + helse, kvalitet
- Stillhet – områder for ro, enten i naturen eller i nabolag – bør også være et kriterium, ved at det utpekes områder der det kan oppnås og/eller at det 'designes' inn

Aktivitet, møteplasser og opphold i sentrumsområder

- Sikres ved at det er folk tilstede - om dagen, kvelden, i helgene. Da er de frivillige viktige. Med frivillige og medlemsmasse i sentrumsområder vil også handel, kafebesøk, kinobesøk øke – m.a.o vinn-vinn hvis utbygger m.fl. samarbeidspartnere er med å 'sponse' tilstedeværelsen.
- I bestemmelser, kan det sørges for at det settes av lokaler (må være svært rimelige og sentrale nok!) og uteområder der en eller flere frivillige organisasjoner får rollen som vertskap og 'drifter' aktiviteten. Se til Sørenga i Oslo (sikkert også flere gode eksempler i utlandet, f.eks. København).
- F.eks. FNF organisasjonene kunne godt tenke seg et Aktivitetshus i Stavanger ikke langt fra tog/buss der flere organisasjoner kan ha møteplass (og kontorer, og info-senter, etc. etc.) og det er åpent inne/ute for organisert aktivitet så vel som drop-in og uorganisert, og en trenger ikke nødvendigvis være medlem. Men, et slikt konsept kan bare skje dersom prisen er lav nok. Nå er organisasjonene spredt utover hele byen. Samlokalisering for flere kan bety synergieffekter og lettere kontakt med kommune og fylkeskommune. Liknende samlokalisering kan skje i andre sentrumsområder der det er flere lag og foreninger.

Veier og trafikk – hvordan begrense?

- Økt persontransport skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange – dette er vi enige i men hvordan kan det skje? Drastiske tiltak må til.
- Trenger vi egentlig så mange nye veier? Trenger vi flere rundkjøringer? Hva med 3 felt enkelte steder (inkl. noen som kan endre retning/reguleres), i stedet for 4 – 6?
- Det vi sparer kan brukes på sykkel/gangveier og kollektivtransport på tvers av kommuner inkl. til utfartsområder i helgene
- Veiene – de store men også små grusveier/skogsveier/turveier fragmenterer naturen – har vi oversikt?

Differensiert forvaltning av friområdene

- Vi opplever økt besøk men også økt og mer variert bruk blant lokalbefolkningen – dette må kartlegges/dokumenteres og kommuner må ha strategier for sambruk i sårbare og pressede områder – f.eks. langs Jærstrendene
- Kanalisering av bruk – for å bevare det som er mest sårbart
- Ofre noen områder til bruk/besøk/aktivitet for å bevare det som er viktigst?
- Kan vi ta i bruk landbruksområder mer – slik det gjøres i andre land?

Kartlegge friområder og definere grønne grenser

- Grønne grenser – og blå, for friluftsliv til vanns
- Mekanismer for sikring utover kommuneplanenes arealdel
- Vi trenger mer enn hensynssoner
- Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder – sørg for at organisasjonene blir involvert i alle kommuner og at alle store og små områder defineres
- Barnetråkk som en grunnlinje – ikke bare når områder allerede er bestemt utbygget
- Eldretråkk – et par kommuner i andre deler av landet har gjort dette –
- Andre tråkk?
- Kartlegging av snarveier – viktig for barn, unge, skolevei, mulighet for å gå og sykle (gjerne via barne/eldretråkk – også som nærmiljøprosjekt)
- Metodikk for å måle tilgang til grøntareal – er dette i gang? (nevnt i gjeldende plan)

Vindkraft

Hva med kraftverk på under 10MW – skal planen adressere områder for dette? FNF organisasjonene mener at nok er nok i Rogaland. Men, vi må kanskje sørge for at kommunene er bevisst.

Kystzone

Havbruk, fiskeri og andre marine næringer - i hvilken grad skal planen adressere områder for dette?

Massehåndtering

Mange gode formål i ny plan for Jæren – hold på disse